

23.2.2026

Diaarinro VN/25123/2024

Ennallistamissuunnitelman valmistelun teemaryhmän 1 Maa- ja sisävesiluontotyypit, lajien elinympäristöt sekä virtavedet ja tulvatasanteet (Artiklat 4 ja 9)

Kokous 28

Aika: maanantai 23.2.2026 klo 13:00–15.30

Paikka: Teams

Paikalla: pj Mikko Kuusinen, Hanna-Leena Keskinen, Esko Hyvärinen, Martina Reinikainen (ympäristöministeriö), vpj Katja Matveinen, Janne Pitkänen, Ville Schildt, Antti Parjanne, Jouni Tammi, Belinda Mäki (maa- ja metsätalousministeriö), Antti Sallinen, Anna Suuronen, Terhi Ryttyäri, Tiina Piironen, Mari Annala, siht. Marita Arvela, siht. Aija Kukkala (Suomen ympäristökeskus), siht. Raisa Nikula, Pauliina Louhi (Luonnonvarakeskus), Pirkko Siikamäki (Lupa- ja valvontavirasto), Anni Jääskeläinen (Hämeen ammattikorkeakoulu), Arto Sorri (Suomen metsäkeskus), Niklas Björkqvist (Metsähallitus Metsätalous Oy), Jarkko Nurmi (Suomen riistakeskus), Samuli Joensuu, Nora Arnkil, Tiina Ronkainen (Tapio), Maija Häggblom (Ahvenanmaan maakuntahallitus)

Poissa: Tuula Kurikka, Turo Hjerppe (ympäristöministeriö), Antti Leinonen (maa- ja metsätalousministeriö), Sakari Sarkkola (Luonnonvarakeskus), Santtu Kareksela, Raisa Tiilikainen (Metsähallitus Luontopalvelut), Hannu Lehtonen (Metsähallitus Metsätalous Oy), Marja-Liisa Pitkänen (Elinvoimakeskus), Riikka Salomaa (Suomen metsäkeskus), Mari Lyly (Suomen riistakeskus)

1. Kokouksen avaus ja asialistan hyväksyminen

Puheenjohtaja Mikko Kuusinen avasi kokouksen klo 13:00. Kuusinen informoi teemaryhmää, että seuraavana päivänä on ohjausryhmän kokous ja siellä käsitellään suo- ja metsäluontotyyppejä.

2. Ohjausryhmän reunaehtojen huomioiminen valmistelussa

Ohjausryhmä on lähettänyt viestin kaikille teemaryhmille reunaehtojen huomioimisen tehostamisesta (Liite 1). Mikko Kuusinen esitteli viestin sisältöä teemaryhmälle 1. Viestissä ei nouse varsinaisesti sellaisia asioita, jotka eivät olisi jo teemaryhmien tiedossa ohjausryhmän reunaehtojen kautta. Yksityiskohtana jää kuitenkin epäselväksi, mitä tarkoittaa viestissä mainittu ”poliittisesti hyväksyttävä vaihtoehto”, koska ennallistamisasetus on joka tapauksessa voimassa olevaa lainsäädäntöä ja asetuksen mukaisilla vaihtoehtoilta tulee oikeasti parantaa luontotyyppien ja lajien tilaa. Ohjausryhmän viestissä mainittu komissaari Roswallin kirje viittaa komissaarin vastaukseen pääministeri Orpon kirjeeseen, jossa pääministeri esitti huolia ennallistamisasetuksen toimeenpanosta Suomessa. Kirjeitä ei ole jaettu teemaryhmälle 1.

Keskustelussa nousi esiin mm. seuraavanlaisia asioita:

- Kysyttiin, mikä teemaryhmän 1 ehdotuksista ei olisi ohjausryhmän mukaan reunaehtojen mukaista. Tähän ei osattu vastata, mutta kerrottiin, että teemaryhmille annetun viestin esitteli ohjausryhmässä valtiosihteeri Nerg. Todettiin, että teemaryhmä 1 jatkaa työtään ja mahdolliset ohjausryhmän kommentit katsotaan aikanaan.
- Todettiin myös, että ei ole syytä ylitulkitta ohjausryhmän ehtoja ja valmistella ehdotuksia alakanttiin.
- Ehdotettiin, että seuraavassa kokouksessa käydään vielä ohjausryhmän esittämät reunaehdot läpi, jotta TR1:n jäsenillä on niistä yhteinen näkemys.

3. TR1 yhteinen esitys

Aija Kukkala huomautti ensin virheestä taulukossa, johon oli koottu lukuja ei-hyvässä tilassa olevan pinta-alan saattamisesta ennallistamistoimien piiriin. Taulukossa oli ollut virheelliset luvut kosteikkoluontotyyppien ei-hyvässä tilassa olevan pinta-alan minimin ja maksimin osalta.

Kukkala kävi läpi mahdollisia teemaryhmän 1 esityksiä vaihtoehdoiksi, joissa luontotyyppien tavoitepinta-alat kytetään toteutettavuuteen ja kustannuksiin ja korosti, että ehdotetut skenaariot painottuvat luontotyypeihin. Ne voisivat olla skenaario 1) ”tavoitteen mukainen toteutus”, jossa asetuksen 30 % tavoite täyttyy ja olisi lähimpänä suojelutasoarvioinnin esitystä, skenaario 2) reunaehdoista osin poikkeava tehostettu toimeenpano, joka huomioi toteutettavuutta, mutta 30 %:n tavoite ei täyty ja skenaario 3) reunaehdot huomioiva toimeenpano, jossa ei myöskään asetuksen tavoitteet täytyisi ja se olisi osin asetuksen ja komission ohjeiden vastainen skenaario. Asetuksessa olevien poikkeusten (artiklat 4(2) ja 4(5)) käyttö olisi huomioitu näissä kaikissa skenaarioissa. Sen lisäksi ohjausryhmä on toivonut tietoa nykytoteutuksesta. Kukkala ehdotti, että skenaarioiden työstämisessä käytettäisiin word-dokumenttia (se selostaisi työtä, sisältäisi tietoa eri skenaarioiden vaikutuksista luontotyyppiryhmiin, käytetyt joustot ja tarvittavat perustelut jne.) ja excel-tilukkoa (sisältäisi tavoitepinta-alat eri skenaarioissa). Excel-tilukko mahdollistaa pinta-alojen vertailun eri skenaarioiden välillä. Kukkala esitteli word-dokumentin käyttöä esimerkkinä luontotyyppiryhmä kallioid ja dyynit. Kukkala esitti myös kysymyksen, onko tarvetta nelosskenaariolle ja mikä olisi sen logiikka.

Skenaariotarkastelusta syntyi mm. seuraavanlaista keskustelua:

- Ehdotettiin, että voisi olla skenaario 2A ja 2B. Toisaalta tuotiin esille, onko skenaario 1 ainoa vaihtoehto; lisäksi vaihtoehtoja esim. tavoitepinta-aloissa ja FRA-aloissa. Katsottiin, että skenaarion 3 ero nykytasototeutukseen on epäselvä.
- Toivottiin, että ohjausryhmän reunaehtojen mukainen skenaario ei tarkoittaisi sitä, että asetuksen tavoitteita ei täytetä. Tuotiin esille myös, että lopullinen valinta voidaan tehdä poimimalla osia eri skenaarioista.
- Todettiin, että kolme skenaariota on vielä järkevyyden rajoissa päätöksentekoa ajatellen ja tätä ohjausryhmäkin arvostaa.
- Ehdotettiin, että ei-hyvässä tilassa oleva pinta-ala voitaisiin poistaa luontotyypeiltä, jotka ovat tällä hetkellä suotuisassa suojelutasossa, vaikka asetuksessa ei näin todetakaan.
- Esitettiin, että skenaariossa 2 käytetty ”tehostettu”-sana korvattaisiin väärinkäsitysten välttämiseksi lisäämiseen viittaavalla sanalla.
- Ehdotettiin, että skenaarioiden nimeämisessä ei viitattaisi reunaehtoihin, jotta tämä ei ohjaisi liikaa ohjausryhmän työtä.
- Tuotiin esille, että olisi hyvä saada tietoa, kuinka paljon yksityisellä puolella tehdään ennallistamista. Sillä voi olla suuri merkitys 30 % tavoitteen saavuttamisessa.
- Ehdotettiin, että Excelin ja word-dokumentin täyttäminen tulisi tehdä rivakasti ja siihen osallistuisivat etenkin pienryhmien sihteerit.

Kukkala toi esille kohtia, joissa tarvitaan päätöksiä, jotka kirjataan pöytäkirjaan. 1) Suotuisalla suojelutasolla olevien luontotyyppien ei-hyvässä tilassa olevan pinta-alan laskeminen mukaan tai jättäminen pois? 2) Suotuisaa viitealaa ja palauttamista koskevan poikkeuksen (artikla 4(5)) käyttö kaikille luontotyypeille? 3) Poikkeuksen 4(2) käyttöönotto myös puustoisten soiden osalta?

- Jouston käyttäminen puustoisille soille (hyvän tilan saavuttamisen tavoite vähintään 80 %) katsottiin tärkeäksi, sillä ennallistamiskokonaisuus tulee olemaan vaativa Suomelle.
- Artiklan 4(5) poikkeus ehdotettiin otettavaksi käyttöön kaikille luontotyypeille ja myöhemmin voidaan katsoa, onko poikkeusta syytä katsoa uudelleen pienialaisten luontotyyppien osalta.
- Teemaryhmä oli samanmielinen kohdista 2) ja 3).

- Sen sijaan kohta 1) herätti keskustelua. Esitettiin, että skenaariossa 1 ei-hyvä pinta-ala tulee olla mukana, koska muuten poikkeaisi asetuksesta. Toisaalta ehdotettiin, että asiaa vielä selvitettäisiin, koska tässä kohdassa asetuksessa vaikuttaisi olevan ristiriitaa. Lisäksi on huomattu, että jos käytetään artiklan 4(2) mukaista joustoa, silloin tämä vaikuttaa ei-hyvässä tilassa olevan pinta-alan kokonaismäärään ja muut luontotyypit joutuisivat kompensoimaan vajetta, joka vähentyy jouston takia. Näistä kummastakin epäselvästä kohdasta on syytä keskustella komission kanssa.

Kukkalan esityksessään nostama nykytason kuvauksen käsittely herätti kysymyksiä. Ohjausryhmä haluaa tietää, kuinka paljon resursseja on nyt käytössä. Todettiin, että tietoa on kohtuullisen helposti saatavilla. Pitää olla yhteydessä keskeisiin henkilöihin (Metso- ja Helmiohjelma, CAP perinnebiotooppien osalta, LIFE-ohjelma jne.) ja pienryhmät ovat myös tuottaneet tietoa.

Kukkala muistutti esityksessään, että lajien elinympäristöjen huomioiminen eri skenaarioissa tulee myös muistaa, vaikka tämänpäiväinen esitys painoittui luontotyyppeihin.

Kukkala jatkoi esitystään esittelemällä ehdotuksen toimenpiteiden määrästä ja niiden kytkemisestä kustannuksiin. Ehdotuksessa A katsottaisiin kokonaisuuksia, tavoite olisi 15–30 toimenpidettä ja kustannukset arvioitaisiin per toimenpidekokonaisuus. Ehdotuksessa B olisi toimenpiteitä paljon (yli 100) ja jokainen toimenpide jouduttaisiin arvioimaan erikseen. Molemmissa vaihtoehdoissa jouduttaisiin tekemään erottelu eri skenaarioihin, mikä lisää työmäärää. Olisiko jokin muu ehdotus?

Keskustelussa toimenpiteistä tuotiin esille mm. näitä näkökohtia:

- Ajanpuutteen takia toivottiin kokoavaa, ei liian monimutkaista esitystä. Ehdotus A sai kannatusta.
- Tuotiin esille, että metsäpienryhmässä toimenpiteet ovat enemmän tai vähemmän samoja riippumatta skenaarioista, paitsi nykytasossa.
- Olisi hyvä käydä läpi toimenpidelistaa (word-työdokumentti), jotta hahmottuisi, onko jokin toimenpide vain tietyssä skenaariossa.

Lopuksi Kukkala ja Marita Arvela esittelivät työn alla olevaa word-dokumenttia, johon on siirretty pienryhmien ehdottamia toimenpiteitä ja johon pienryhmän sihteerit ovat yhdistäneet toimenpiteitä ns. kuokkatoimenpiteisiin (paikallisesti toteutettaviin toimenpiteisiin) ja näitä toimenpiteitä mahdollistaviin toimenpiteisiin (ohjauskeinot) luontotyyppiryhmittäin. Ryhmittely kuokka- ja ohjauskeinoin noudattaa teemaryhmässä 5 kehitettyä jakoa. Tämä yhdistelytyö auttaa hahmottamaan, miten toimenpiteitä voidaan yhdistellä laajemmiksi kokonaisuuksiksi. Ohjeita kustannusarviointiin tarvittaisiin. Jos ohjausryhmästä on tullut tai tulee ohjeita, teemaryhmän olisi hyvä saada ne nopeasti käyttöön.

Toimenpidekeskustelussa tuotiin esille mm. näitä näkökohtia:

- Tuotiin esille, että ei ole tarvetta nostaa ohjelmia kuten Metso, Helmi jne. omaksi toimenpiteekseen, mutta valtioneuvoston päätökseen tullaan identifioimaan näiden kustannuksia.
- Pienvesiin kohdistuva toimenpidekokonaisuus voisi olla erillisenä toimenpiteenä vesienhoitosuunnitelmat sisältävästä toimenpiteestä, koska pienvedet eivät ole vesienhoidon kohteena olevia vesimuodostumia.
- Toimenpiteiden osalta todettiin, että linkki SOVA-kortteihin tulee säilyä. SOVA-korteissa kirjatut vaikutukset ovat olennaisin asia.

4. Muut asiat

Toivottiin tarkempaa tietoa teemaryhmän 1 aikataulusta, jotta teemaryhmän jäsenet tietävät tarkemmin, mihin on syytä kohdistaa aikaansa. Puheenjohtaja lupasi aikataulusta tarkempaa tietoa seuraavassa kokouksessa.

5. Seuraava kokous

Seuraava kokous on torstaina 26.2.2026.

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15:13.

Liite:

Liite 1 Ennallistamisen reunaehtojen huomionti.pdf